

[Formanden.]

drivelse af underholdsbidrag. (Udlæg og udpantning, lokalnævn vedrørende politiets virksomhed og behandling af klager over politiet m. v.).

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om fremgangsmåden ved inddrivelse af skatter og afgifter m. v.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Mindre berigelsesforbrydelser m. m.).

Mødet hævet kl. 16.25.

63. møde.

Torsdag den 15. marts kl. 13.

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af den i Abidjan den 29. november 1972 undertegnede overenskomst om oprettelse af Den afrikanske Udviklingsfond.

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. XXVI) findes i tillæg A. sp. 5041, fremsættelsen i tidenden sp. 3374).

Forslaget sattes til forhandling.

Robert Pedersen: Jeg skal på den socialdemokratiske gruppes vegne anbefale ratifikation.

Rohrsted: Jeg kan også på den konservative gruppes vegne anbefale ratifikation af overenskomsten.

Jeg synes imidlertid, at når vi står over for denne ratifikation, kan der være grund til at gøre et par principielle betragtninger gældende om hele denne form for bistand, vi

her står over for. Jeg tror, det er en meget rigtig måde at give udviklingsbistand på, at søge gennem oprettelse af en sådan fond, som der her er tale om, at stimulere udviklingslandene til regionalt at løse flere opgaver i fællesskab. Det lægger for det første en større myndighed ud til udviklingslandene selv til at bestemme, hvordan de vil anvende midlerne, og samtidig er der vel heller ikke tvivl om, at opgaverne i højere grad kan løses i samarbejde fremfor som nu i høj grad på nationalt plan.

Endelig må vi vel sige, at de opgaver, som specielt Den afrikanske Udviklingsbank har løst, nemlig en udbygning af transportsystemers samt investeringer i landbrugssektoren, er begge gode opgaver, som netop egner sig til en regional løsning. Også administrationsprocenterne synes jeg det er vigtigt at sige noget om, og her vil jeg mene, at netop en bistandsform som denne indebærer en mindre administrationsprocent, end vi ellers ser ved meget multilateralt bistandsarbejde.

Jeg kan tilslutte mig ratifikationen og sige, at jeg er meget tilfreds med, at man navnlig i Afrika kommer ind på via denne fond at yde lån på mere lempelige vilkår, end banken har kunnet gøre, fordi det kan gavne nogle af de mange virkelig fattige udviklingslande, som Afrika har, og det er jo dem, man ikke har kunnet gøre meget for inden for den eksisterende bank, fordi den har lånt ud på markedsvilkår.

Jeg vil gerne stille ministeren det spørgsmål, hvilke resultater der er kommet ud af bankens henvendelse til visse østeuropæiske lande, fordi jeg forstår, at der fra afrikansk side har været interesse for at få inddraget de østeuropæiske lande i en eller anden form for samarbejde.

Brøndlund Nielsen: Også fra venstres side kan vi tilslutte os det forslag, der her er stillet. Jeg vil godt sige, at der er enkelte ting i det, som vi selvfølgelig ser på med særlig tilfredshed, f. eks. at långivningen fortrinsvis kommer til at ske til de fattigste lande, det er jo i tråd med vor udviklingspolitik. Ligeledes at der er det princip i forslaget, at de midler, der stilles til rådighed, fortrinsvis skal anvendes til indkøb i de lande, der yder lånene. Det er jo ikke mindst for Danmark en væsentlig regel i betragtning af, at vi låner penge selv for dernæst at låne dem ud.

[Brøndlund Nielsen.]

Vi har også hæftet os ved, at man har taget det forbehold, at dette også må gælde dansk skibsstartspolitik, og det må være rigtigt.

Der kunne måske være grund til at stille et par enkelte spørgsmål med hensyn til koordineringen af hele u-landshjælpen, f. eks. hvorledes denne hjælp rent beløbsmæssigt passes ind i Danmarks udviklingshjælp i det hele taget, og hvordan hele koordineringen foregår med anden udviklingshjælp — jeg tænker på EF, FN, OECD og alle de udviklingsplaner, som Danmark også er delagtig i — om virksomheden fra fondens side er koordineret hermed. Men det er enkeltheder. Hovedlinjen kan vi tilslutte os.

Stinus: Vi har hæftet os ved, at formålet med Den afrikanske Udviklingsfond, der oprettes i tilknytning til Den afrikanske Udviklingsbank, er at yde lån på lempelige vilkår til finansiering af udviklingsprojekter i medlemslandene.

Bankens formål er at bidrage til økonomisk udvikling og sociale fremskridt i medlemsstaterne. Fondens formål er det samme, men af overenskomstens kapitel V fremgår, at midlerne skal anvendes til fordel for de medlemsstater, hvis økonomiske forhold gør finansiering på lempelige vilkår påkrævet, og til formål, som har høj udviklingsmæssig prioritet.

Det radikale venstre kan give tilslutning til dette formål og dermed til, at Danmark ratificerer overenskomsten om oprettelse af Den afrikanske Udviklingsfond. Dette indebærer tillige tilslutning til regeringens tilsagn om et dansk bidrag på 5 mill. dollars til fonden.

Det er det radikale venstres principielle opfattelse, at danske bidrag til udviklingslandene ikke bør bindes til køb af varer i Danmark. Vi har derfor med særlig interesse studeret overenskomstens artikel 15, (4) (a), hvorefter beløb, der stilles til rådighed til finansiering, skal anvendes til indkøb i lande, der er deltagere i fonden eller medlem-

mer af banken. Vi kan erklære os tilfreds med denne formulering, idet den efter vor opfattelse giver de afrikanske lande mulighed for at købe i et rimeligt stort antal lande, ikke alene de 13 industrilande, som har undertegnet overenskomsten, men også i alle de øvrige afrikanske lande, som er medlemmer af Den afrikanske Udviklingsbank.

Vi kan altså give tilslutning til udenrigsministerens forslag om ratifikation.

Poul Dam: Jeg tror, det er vigtigt og væsentligt, at vi med ratifikationen af denne overenskomst kommer noget mere ind i billedet i udviklingen i Afrika i almindelighed. Den danske udviklingspolitik med hensyn til Afrika har jo, bortset fra isolerede statslån, væsentligt drejet sig om nogle prioritetslande, væsentligt tidligere engelske kolonier eller i hvert fald engelsktalende lande i Østafrika.

Der kunne måske i ratifikationen af denne overenskomst ligge en impuls til, at Danmark begyndte at interessere sig noget mere for de store dele af Afrika, som er frankofone, mere eller mindre officielt fransk-sprogede, og som vi efter min mening har forsømt i temmelig høj grad, til trods for at det er lande, hvor der sker en meget spændende udvikling, som ganske vist for en dels vedkommende har medført, at de ikke hører til den allerringeste del af Afrika og måske derfor knap nok kan komme i betragtning. Det er ikke mindst vigtigt, fordi man må sige, at den paragraf i overenskomsten, som hr. Stinus lige omtalte, i adskillige af de frankofone lande vil blive praktiseret således, at man køber hos de traditionelle handelspartnere, og det vil i første række sige Frankrig, i noget mindre grad Tyskland og Italien. Danmark er svagt repræsenteret på disse ganske stærkt ekspanderende markeder.

Jeg vil derfor gerne benytte lejligheden til at spørge udenrigsministeren, om man i udenrigsministeriet har gjort sig tanker om Danmarks indsats i det frankofone Afrika.

[Poul Dam.]

Vi er diplomatisk og konsulært forholdsvis svagt repræsenteret. Jeg tror, det er forkert både for vor skyld og for de pågældende afrikanske landes skyld.

Udenrigsministeren (K. B. Andersen): Jeg vil gerne takke for tilslutningen fra alle ordførerne, og jeg skal prøve at besvare de spørgsmål, der er stillet.

Hr. Rohrsted spurgte, hvilke resultater der var kommet ud af bankens henvendelse til visse østlande. Jeg ved ikke, om man har henvendt sig, men hvis man har henvendt sig, har man i hvert fald næppe modtaget positive reaktioner, idet østlandene normalt ikke medvirker i arrangementer af denne slags. Jeg ved, der er givet tilsagn fra Jugoslavien om et beløb, men jeg ved ikke rigtig, hvilken kategori Jugoslavien hører til, de alliancefrie lande vel nok. Der er altså ikke i listen over de lande, der i øjeblikket har givet tilsagn om bidrag, nogen af de østlige lande.

Hr. Brøndlund Nielsen spurgte, hvordan bevillingen til dette formål blev passet ind i Danmarks beløb i øvrigt. Det ligger inden for den ramme, der er afsat for udviklingsbistand både af finansiel og faglig art for de kommende 3 år. Jeg husker ikke, om det fremgår af fremsættelsestalen, men det er meningen at dele beløbet over de kommende 3 år.

Endelig spurgte hr. Brøndlund Nielsen, hvordan man koordinerer fonden med den øvrige indsats. Det har vi vældig mange muligheder for, netop fordi vi fra dansk side vel nok i højere grad end så mange andre lande lader vor bistand have multilateral karakter, og det vil sige, at vi er med i så mange internationale hjælpeorganisationer, at vi har alle muligheder for at få det koordineret, rent bortset fra at vi også som bidragsyder får en vis indflydelse på selve fondens arbejde.

Så var hr. Poul Dam inde på en betragtning, som jeg også har været inde på mange gange, at vi desværre af mange grunde har mere forbindelse med de tidligere engelske kolonier, de engelsktalende dele af Afrika, end med de fransktalende. Det hænger rent praktisk sammen med det sproglige, det er lettere at rekruttere eksperter og frivillige

til de engelsktalende områder end til de fransktalende. Jeg er altså helt enig i grundbetragtningen, men jeg vil dog gerne sige, at nu må vi heller ikke tegne et mørkere billede, end rimeligt er. Vi har i øjeblikket ambassader med ambassadører i 3 af disse lande, nemlig Marokko, Tunis og Zaire — det tidligere Congo — og vi har ambassadekontor i Algeriet, vi har altså ikke en fast ambassadør, vi har sideakkrediterede ambassadører i Elfenbenskysten, i Guinea, i Senegal, i Togo og i Øvre Volta. Endelig er der en lang række lande, hvor vi har konsulter, men ikke ambassader, og det gælder Burundi, Cameroun, den centralafrikanske republik Dahomey, Gabon, Madagaskar, Mauritius, Rwanda og Tchad. Der er altså måske nok lidt mere forbindelse, end man sådan ved første øjeblik tror, men hele dette spørgsmål vil blive taget op nu, hvor vi i udenrigsministeriet vil gennemgå hele vor ambassadeoversigt, jeg vil ikke sige som led i sparebeholdninger, men for at se, hvordan vi anvender de kræfter, vi nu har, på den bedst mulige måde.

Det er rigtigt, at vi ikke har haft megen forbindelse med de fransktalende lande, hvis vi taler om projekter, men det er dog sådan, at det største danske bilaterale projekt, nemlig Congohospitalet, ligger i et af de fransktalende lande. Vi har for nogle år siden været med til at oprette et tandplejecenter og et forstprojekt i Marokko og en snedkerskole i Tunesien. Det er ting, vi nu har trukket os ud af, fordi de er gået over til de pågældende lande, som rimeligt er, men vi har, ikke mindst hvad lånesiden angår, fordi vi netop dér kan gøre det, ydet en lang række statslån til Tunesien, Senegal, Marokko, Øvre Volta, Elfenbenskysten, Dahomey, Tchad for blot at nævne nogle, og en række andre lande står foran låneaftaler. Der er nok noget mere forbindelse, end man sådan umiddelbart har en fornemmelse af. Men jeg er i øvrigt helt enig med hr. Poul Dam på dette punkt, og i håb om, at jeg i den milde stemning, der præger denne debat, ikke provokerer hr. Poul Dam, der altid selv udtrykker sig mildt og behersket fra denne talerstol, vil jeg sige, at når jeg er glad for, at en del af vores udviklingsbistand fremtidig går via EF-kanalerne, nemlig ca. 10 pct, er det, fordi det giver os en vældig god mulighed for at komme i forbindelse med det fran-

[Udenrigsministeren.]

kofone Afrika, som vi, som hr. Poul Dam så rigtigt sagde, har forsømt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Hanne Budtz): Ønskes der udvalgsbehandling? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, går forslaget til folketingsbeslutning direkte til anden (sidste) behandling.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer af lov om internationalt udviklings samarbejde.

(Lovforslaget (nr. 186) findes i tillæg A. sp. 5121, fremsættelsen i tidenden sp. 3373).

Lovforslaget sættes til behandling.

Knud Nielsen: Det foreliggende lovforslag går ud på at udvide beløbsrammen for garantier mod tab på private kreditter, som ydes udviklingslandene. Beløbsrammen blev i 1962 fastsat til 150 mill. kr. og er senere gradvis blevet forhøjet til 1 milliard kr. Der stilles nu forslag om en yderligere udvidelse til 1,5 milliard kr. Da der er dokumenteret et behov herfor, og da denne fortsatte udvidelse af kreditrammen må siges at afspejle en gunstig tendens i vort samkvem med udviklingslandene, kan jeg på socialdemokratiets vegne tilsige forslaget støtte.

Det samme gælder for lovforslagets anden del, der åbner mulighed for indførelse, hvis dette ønskes, af præmiebetaling for kreditgarantier. Dette skal ses på baggrund af EF-forhandlinger om gennemførelse af ensartede præmiesatser for sådanne garantier.

Rørsted: Det foreliggende lovforslag om udvidelse af kreditgarantirammen for eksport til udviklingslandene kan mit parti tilslutte sig. Men også ved behandlingen af dette forslag vil jeg gerne gøre et par principielle betragtninger gældende vedrørende denne form for bistand til virksomheder, som øn-

sker at eksportere kapital eller kapitalgoder til udviklingslandene.

I forbindelse med debatten om de private kapitaloverførsler er ofte rejst spørgsmålet, om disse kapitaloverførsler overhovedet har nogen udviklingseffekt ude i udviklingslandene. Min opfattelse er, at de fleste udviklingslande tillægger en hurtig udbygning af deres industriapparat en høj prioritet, fordi de derved kan skabe arbejdspladser, stigende produktion og højere indkomster, og efter min opfattelse kan det ikke være vores opgave at afgøre, om denne prioritering er rigtig eller forkert. Det er op til udviklingslandene selv at bestemme om deres udviklingsplaner og de modeller, de vil anvende for deres udvikling.

Meget af den hjemlige debat om udviklingsbistand drejer sig om, hvordan vi mener det er bedst for udviklingslandene at gøre, og jeg mener egentlig, at de, der blander sig i udviklingslandenes prioritering og fremlægger såkaldt hjemmelavede skrivebordsplaner for, hvordan udviklingslandene bedst klarer deres opgaver, gør sig skyldig i en indblanding og i virkeligheden i en form for nykolonialisme. Det er og bliver formynderi, og jeg understreger: det må være udviklingslandenes eget valg, hvilken vej de vil gå.

Der er ikke tvivl om, at de private investeringer efterspørges af en række udviklingslande. Alene udnyttelsen af den ramme, vi har haft her, viser jo, at en række udviklingslande ønsker at betjene sig af de kreditgarantier, der her er tale om. De giver mulighed for at skaffe kapital til udnyttelse af landenes egne ressourcer og til en forarbejdning af de pågældende ressourcer på stedet, dvs. i udviklingslandet, hvor arbejdskraften er til stede, og hvor der er god brug for arbejdspladserne.

Kreditgarantiordningen, vi her behandler, giver udviklingslandene mulighed for køb af maskiner og industrielle anlæg i de industrialiserede lande. Jeg skal erkende, at disse indkøb fører til en gældssætning, det er der ingen tvivl om, men udviklingslandene foretager jo disse anskaffelser i forventning om, at indkøbene vil føre til en stigende produktion på grund af industrialisering, og at dette så på længere sigt vil åbne mulighed for en forrentning og tilbagebetaling af kreditterne. Denne politik er jo ikke ukendt her